

Да 100-годдзя з дня нараджэння сына Якуба Коласа Г. К. Міцкевіча

Вера Міцкевіч

Юнацтва зорных агні

1 мая 2017 года спаўняецца 100 гадоў з дня нараджэння сярэдняга сына беларускага песняра Якуба Коласа. Георгій (Юрый) Канстанцінавіч Міцкевіч пражыў 24 гады. Як і многія равеснікі Кастрычніка, ён быў выхаваны на сацыялістычна-патрыятычных ідэалах, ваяваў падчас Другой сусветнай вайны і назаўжды застаўся на яе крывава-х палях. Пра Юрку, менавіта так звалі хлопца ў сям'і, з павагай успаміналі яго сябры, аднакурснікі і аднапалчане, з любоўю — родныя і блізкія. Больш за 30 гадоў таму на старонках «Малодасці» (1985, № 5) пісаў пра брата Юрку Даніла Канстанцінавіч Міцкевіч, разгорнуты і перапрацаваны артыкул друкаваўся у часопісе «Беларусь» (1996, № 8) і пазней увайшоў у кнігу «Любіць і помніць: успамінае сын Якуба Коласа» (2000). Шчымы і хваляючы «Ліст наўздагон» малодшага брата — Міхаса Канстанцінавіча — чытаецца на адным дыханні ў зборніку пра Юрку «Апалены золак» (2013). Якуб Колас да канца жыцця насіў у сваім сэрцы нявыказаны боль пра загінуўшага сына і заўчасна памерлую жонку:

*І вас цяпер няма са мною!
О, хоць бы вам пачуць мой сум,
Зірнуць у вір гаротных дум
З яго бяздоннай глыбінёю* [2, т. 10, с. 167].

Відаць, ніхто лепей за бацьку і братоў не зможа сказаць ці напісаць пра роднага чалавека. Але праз прызму вяртання да лёсу Георгія Міцкевіча хочацца нагадаць, асабліва сучаснай моладзі, што мы жывём і працуем на роднай зямлі дзякуючы таму пакаленню хлопцаў і дзяўчат, народжаных на пачатку мінулага стагоддзя, якія выстаялі, вынеслі ўвесь цяжар ваеннага ліхалецця і выпрабаванні наступных гадоў. Многія з іх, у тым ліку і сын Якуба Коласа, аддалі самае дарагое — сваё жыццё.

У апошнія гады выяўлены новыя архіўныя дакументы і звесткі пра Юрку. Яны прадстаўлены ў гэтым артыкуле.

Георгій Канстанцінавіч Міцкевіч нарадзіўся 1 мая (18 красавіка па ст. ст.) 1917 года ў Пярмі, калі Якуб Колас служыў у запасным палку камандзірам роты ў чыне падпаручніка. Сям'я пражывала на вуліцы Манастырская (цяпер вул. Арджанікідзе), дом № 80, які выходзіў на Слудскую плошчу: «*Мінуўшы Слудскай плошчы рог, // Ступае ён на свой парог*», — так пісаў паэт пра галоўнага героя ў паэме «На шляхах волі» [2, т. 11, с. 44]. У Дзяржаўным архіве Пермскага краю захаваўся метрычны запіс аб нараджэнні дзіцяці. Хроснымі бацькамі Георгія пазначаны родная бабуля Марыя Цімафееўна Каменская і, хутчэй за ўсё, саслужывец Коласа прапаршчык Мікалай Фоціевіч Уладзіміраў. Запіс быў выяўлены сяброўкай сталічнага Коласаўскага музея вучоным сакратаром Літаратурна-мастацкага музея Марыны і Анастасіі Цвятаевых (г. Аляксандраўск Уладзімірскай вобласці, РФ) Эльвірай Барысаўнай Калашнікавай у 2013 годзе. Яна перадала ў Дзяржаўны літаратурна-мемарыяльны музей Якуба Коласа афіцыйна завераную даведку архіва, адсканаваны метрычны запіс, а таксама адсканаваныя фотаздымкі, паштоўкі, планы з выявамі тагачаснай Пярмі, Слудскай плошчы і Свята-Троіцкай (Слудскай) царквы, дзе Міцкевічы пахрысцілі сына.

Першыя дзіцячыя гады Юркі прайшлі на Куршчыне. Рэвалюцыя, грамадзянская вайна, голад, хваробы, нястача — вось што ён бачыў у маленстве. У аўтабіяграфічным апавяданні Коласа «Туды, на захад!» Юрка — прататып маленькага Жоржыка. З 1921 года сям'я Міцкевічаў стала жыць у Беларусі. Пяцігадовы Юрка ўпершыню адлюстраваны на фотаздымках у фальварку вучэбнай фермы «Сёмкава», дзе Якуб Колас з сям'ёй летаваў і адначасова працаваў. Па ўспамінах родных Юрка рос гарэзлівым, бойкім, непаседлівым хлопчыкам. Яго любілі ўсе, хто бываў у сям'і Міцкевічаў, асабліва цётка Уладзя, Уладзіслава Францаўна Луцэвіч, і Янка Купала. Яны заўсёды прыходзілі з падарункамі — цукеркамі, пячэннем для дзяцей, а Юрку Янка Купала падарываў цудоўны альбом з малюнкамі жывёл. Спачатку ён вучыўся ў 13-й сямігадовай мінскай школе, з трэцяга класа — у 21-й доследнай школе-сямігодцы, дзе, па ўспамінах старэйшага брата Данілы, вучыліся дзеці вядомых дзеячаў Беларусі —

Канстанцін Міхайлавіч, Даніла, Юрка, Марыя Дзмітрыеўна Міцкевічы. 1924 год. З прыватнага архіва.

Чарвякова, Лёсіка, Жылуновіча, Чарнушэвіча, Каранеўскага. 8—10 класы — у 20-й школе-дзсяцігодцы, што знаходзілася паблізу стадыёна «Дынама».

Летнія адпачынку сям'я Коласа праводзіла ў маляўнічых мясцінах пад Мінскам і на Пухавіччыне. Канстанцін Міхайлавіч, Марыя Дзмітрыеўна, сыны любілі хадзіць у лес, збіраць грыбы. Як успамінаў Даніла Канстанцінавіч, вудзіць рыбу Юрку не ставала цяпення, а вось плаваць ён навучыўся рана, плаваў выдатна. Будучы на канікулах у роднага дзядзькі ў Нікалаеве (Украіна), Юрка пераплыў ліман Паўднёвага Буга шырынёю каля трох кіламетраў. З 17 гадоў хлопец захапіўся паляваннем. У 1934 годзе Якуб Колас пісаў у лісце да швагра М. Д. Каменскага ў Клязьму (цытуем на мове арыгінала): «Юрка у нас большой спортсмен. Вчэра он развівал перед матерью теорию о том, что мы не умеем жить, много тратимся на всякие, как он сказал, благотворительные цели, в результате чего ни у Даника, ни у него ничего нет. Нет велосипедов, нет охотничьего ружья» [2, т. 18, с. 120]. У тых гады набыць такія рэчы

было няпроста, і Колас прасіў швагра дапамагчы. Нарэшце, Канстанцін Міхайлавіч купіў Юрку стрэльбу-дубальтоўку 12 калібру фірмы «Заўэр», у 1935 годзе ў Маскве яшчэ адну, тульскую — 16 калібру, а таксама пензенскі ровар. Гэта былі вырабы савецкай прамысловасці, якія дазволілі набыць па сабекошце дэлегатам VII Усесаюзнага з'езда Саветаў.

На Пухавіччыне, у Тальцы, Юрка пазнаёміўся з мясцовым хлопцам Алесем Мурачам. Яны пасябравалі, хадзілі на паляванне за качкамі і зайцамі. Разам рыхтаваліся да паступлення ў Белдзяржуніверсітэт.

У 1935 годзе Георгій Міцкевіч паступіў на геалагічны факультэт БДУ. У Нацыянальным архіве Рэспублікі Беларусь захоўваецца справа Ю. К. Міцкевіча на трох лістах [3]. Яна складаецца з заявы ў прыёмную камісію, анкеты для паступаючых і карткі іспытаў (экзаменацыйнага ліста. — В. М.) з фотаздымкам.

Абітурыенты здавалі шэсць экзаменаў: прыродазнаўства, фізіку, грамадазнаўства, а матэматыку, беларускую мову і літаратуру, рускую мову і літаратуру як у вуснай, так і ў пісьмовай

форме. Усе ўступныя экзамены Юрка здаў з адзнакай «добра», толькі пісьмовую рускую мову — на «здавальняюча». 15 жніўня 1935 года Юрка быў залічаны на I курс геафака БДУ.

Спецыяльнасць геолога хлопцу падабалася, вучоба давалася лёгка, але часам не хапала ўседлівасці, самадысціпліны, таму спачатку вучыўся няроўна, адзнакі бывалі розныя. Падчас вучобы ў БДУ Юрка Міцкевіч і Алесь Мурач бралі актыўны ўдзел у секцыі паляўнічых, якой кіраваў загадчык заалагічнага музея Анастас Васілевіч Вязовіч¹. Па ўспамінах аднаго з сакурснікаў сябры-паляўнічыя дзяліліся ўражаннямі на лекцыях па кліматалогіі; падчас лабараторных работ па якасным аналізу

«пераадкрывалі» хімічныя элементы ў падфарбаванай вадзе, а ў выцяжнай шафе заводзілі на патэфон кружэлку «Неапалітанскія ночы». Ва ўсіх студэнтаў у групе былі мянушкі: Юрка Міцкевіч — братка Воўк, Алесь Мурач — Дзежачка, Віктар Мікалаеў — Пясец і Смятанін, Вера Шапціцкая — Ліса і г. д. Часта рыхтаваліся да лекцый і экзаменаў у Юркі дома, на Вайсковым завулку. Маці Юркі Марыя Дзмітрыеўна частавала сакурснікаў сына смачнымі абедамі. Многія з іх былі ўдзячныя ёй, бо жылі сціпла, на стыпендыю, у інтэрнаце. Новы 1937 год другі курс геафака адзначаў у доме Юркі Міцкевіча з дазволу і з падтрымкай яго бацькоў, што запомнілася студэнтам на ўсё жыццё.

Групавое фота. II выпуск 7 класа 21-й школы. Менск. 1932 год.

1-ы рад знізу: другая справа — Зося Чарвякова. 3-і рад знізу: першая злева — Галя Жылуновіч, трэці справа — Юрка Міцкевіч. 4-ы рад знізу: другі справа — Ігар Рыдзеўскі, чацвёртая справа — Ніна Самахвалава (траюрадная сястра Юркі Міцкевіча), першая злева — Тамара Каранеўская. *З прыватнага архіва.*

¹ Вязовіч, А. В. (1907—1944), зоолаг, скончыў БДУ у 1930 г. Да вайны — асістэнт БДУ і дырэктар музея заалогіі ўніверсітэта. За некалькі дзён да вызвалення Мінска быў пакараны фашыстамі смерцю.

Геолога-глебава-геаграфічны факультэт БДУ быў ператвораны ў геаграфічны ў 1937 годзе. Юрка марыў стаць геологам, таму напрыканцы таго ж года перавёўся з БДУ у Ленінградскі дзяржаўны ўніверсітэт на геолога-глебавы факультэт. Жыў ён у сям'і Прозаравых, знаёмых Міцкевічаў з 1932 года па адпачынку ў вёсцы Прылучкі (Забалаць) паблізу Воўчкавіч, на рацэ Пціч. Тады там летавалі сем'і Міцкевічаў, Чакалінскіх, Прозаравых, дзеці якіх пазнаёміліся і пасябравалі. Сёстры Таісія (Туся) Мікалаеўна Ганчарова (у дзявоцтве Прозарава) і Маргарыта (Мака) Мікалаеўна Прозарава былі пагодкамі, на 1—2 гады старэйшыя за Юрку. У адным з апошніх лістоў да Данілы Міцкевіча Т. М. Ганчарова пісала пра ленінградскі перыяд жыцця Юркі: *«Слаўны быў хлопец Юрка — добры, чулы. Усё ходзіць да нас «сватацца» па чарзе: то да Макі, то да мяне. Надзене ручнік праз плячо, возьме каравай хлеба, зверху паставіць сальніцу і ідзе «сватацца» — спачатку да Макі ў маленькі пакойчык, а яна яго турне: «Юрка, заўтра мне аўтамат па правазнаўстве здаваць, а ты са сваімі розыгрышамі прыстаеш». Тады ідзе да мяне ў вялікі пакой з тым жа караваем, а мне супрама трэба здаваць, прычым мы вучыліся на пяцёркі, каб атрымліваць павышаную стыпендыю, таму што на яе жылі. Потым ідзе да нашай маці на кухню і кажа: «Валянціна Цімафееўна! Гарныя ў Вас дочки, але злыя, як ведзьмы». Маці была дыпламатам і кажа: «А ты б пачытай свае канспекты», а ён у адказ: «Я і так усе лекцыі памятаю. Давайце, я за хлебам збегаю ці за бульбай». А маці яму ў адказ: «Давай, лепш я табе варанай капусты налью». Юрка доўга адмаўляецца, маўляў, ён паабедаў ва Універсітэце, але потым з задавальненнем есць. У яго была вельмі добрая памяць, таму ён не пісаў ніякіх канспектаў і казаў: «А навошта? Я і так усе лекцыі памятаю, хочаце — перакажу» [4, ліст Ганчаровай Т. М. да Міцкевіча Д. К. ад 01.04.1986 г.]*

Юрка Міцкевіч правучыўся ў Ленінградзе паўгода, відаць, засумаваў па родных, сябрах, паляванню. Ленінград яму не спадабаўся: *«Што за горад — сабак паляўнічых трымаць няма дзе. На паляванні трэба ехаць некуды за горад і то па паляўнічым білеце»* [4, ліст Ганчаровай Т. М. да Міцкевіча Д. К. ад 01.04.1986 г.]. Ды і гады насталі цяжкія, самы разгул сталінскіх рэпрэсій. У лютым

Ва ўсіх студэнтаў у групе былі мянушкі: Юрка Міцкевіч — братка Воўк, Алесь Мурач — Дзежачка, Віктар Мікалаеў — Пясец і Смятанін, Вера Шапціцкая — Ліса

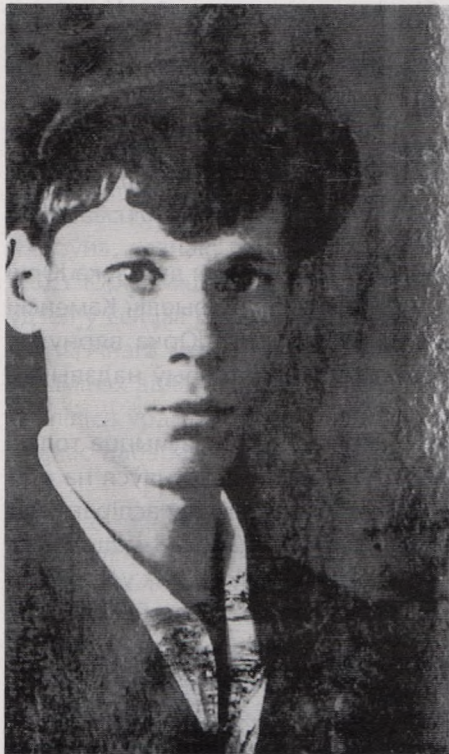
1938 года быў арыштаваны родны дзядзька Юркі па лініі маці — Аляксандр Дзмітрыевіч Каменскі (гл. «Маладосць», 2016, № 11). І Юрка вярнуўся ў Мінск у БДУ на свой курс, які быў надзвычай дружны.

Хлопец узяўся за навуку, стаў вучыцца толькі на добрыя і выдатныя адзнакі, раўняўся на старэйшага брата Данілу, які вучыўся ў аспірантуры і ўжо працаваў на хімфаку БДУ, і на малодшага брата Міхася — выдатніка ў школе. Як успаміналі знаёмыя, сябры, аднакурснікі, Юрка быў добры, чулы, шчыры, храбры, вынослівы, свой у дошку хлопец. Не цярэў хлусні, фальшу, подласці, не даваў крыўдзіць слабейшых, мог пастаяць за сябе. Займаўся стэндавай стральбой, любіў фатаграфаванне, яшчэ ў 1935 годзе Якуб Колас прывёз з Парыжа фотаапарат нямецкай фірмы. Калі сёстры Прозаравы гасцілі ў Міцкевічаў улетку 1938 года на Пухавіччыне, шмат фатаграфаваліся. Гэтыя фотаздымкі з Юркам захаваліся ў Макі і Тусі.

Паляванне ж заставалася самым вялікім захапленнем юнака. З ліста Юркі Міцкевіча да Маргарыты Прозаравай у лютым 1939 года: *«Са сваімі залікамі я паспяхова ўправіўся. Вольны час прысвячаю паляванню... Забіў безліч зайцоў, лісіц і іншага звар'я. Увесь час улюбляюся, але, на жаль, цярэплю фіяска. Да гэтага я ўжо прызвычаіўся і гераічна пераношу. Насуперак усім я знайшоў, што я напрыгажэў... Прымі гэта пад увагу»* [4, копія ліста Міцкевіча Г. К. да Прозаравай М. М., люты 1939 г.]

Юрка падабаўся многім дзяўчатам. Але ён быў закаханы ў сваю аднакурсніцу і аднагодку Веру Шапціцкую, урадженку Гомеля. Адразу пасля

Новы 1937 год другі курс геафака адзначаў у доме Юркі Міцкевіча з дазволу і з падтрымкай яго бацькоў, што запомнілася студэнтам на ўсё жыццё

Міцкевіч Георгій (Юрый) Канстанцінавіч.
1935 год. З фондаў Нацыянальнага архіва
РБ. Друкуецца ўпершыню.

Перамогі, у ліпені 1945 года, Вера Іванаўна, калі ўжо даведлася пра гібель Юркі, напісала Якубу Коласу ліст з аповедам пра свой лёс. Спроба эвакуацыі ў першыя дні вайны не ўдалася. З Юркамі, які заходзіў да яе па дарозе з Мінска напрыканцы чэрвеня 1941 года, яна размінулася. У горадзе Чэрвень, дзе працавала перад вайной, падчас акупацыі сышла з настаўнікам школы, у жніўні 1942 года ў іх нарадзіўся сын. Праз год яе муж загінуў падчас спробы бегства з канцлагера. Вера Іванаўна з сынам знаходзіліся ў партызанскай зоне. Яна пісала народнаму паэту: *«Я баялася, што Вы скажаце, што я занадта легкадумная, таму так склалася маё жыццё... На самай справе я проста няшчасная»* [1, воп. 99, КП-15854/Аа-4252]. На сямідзесяцігадовы юбілей песняра

В. І. Шапціцкая даслала Якубу Коласу фотаздымак «незабыўнага нашага паляўнічага» Юркі, датаваны 1937 годам. Канверт ліста мае памету, што Якуб Колас адпісаў адрасату.

Пасля заканчэння БДУ у 1940 годзе, як і іншыя выпускнікі, Г. К. Міцкевіч быў прызваны ў Чырвоную Армію. Ён служыў у конным артылерыйскім палку ў мястэчку Ставіскі пад Ломжай, на Беласточчыне, на самай мяжы з акупаванай фашыстамі Польшчай. Служба была не з лёгкіх: штодзённая фізічная падрыхтоўка, частыя маршы, асваенне новай ваеннай тэхнікі, здача экзаменаў. Трэба было капаць акопы, траншэі, будаваць казармы, жылыя і гаспадарчыя пабудовы. Юрка быў загартаваны: яшчэ ў студэнцкія гады з вясны да пачатку зімы спаў на неацэпленай верандзе, займаўся спортам, таму і цяжкасці вайсковай службы пераносіў лягчэй. Вайскоўцы, з якімі ён служыў і пазней ваяваў, лічылі яго надзейным і верным таварышам, гатовым заўсёды прыйсці на дапамогу.

У кастрычніку 1940 года Якуб Колас удзельнічаў у сесіі Акадэміі навук БССР у Беластоку і правёдаў сына ў часці. Падчас службы Юрка Міцкевіч некалькі разоў прыязджаў у Мінск з даручэннямі па набыцці канцылярскіх рэчаў, мастацкай літаратуры для воінскай часці, на спаборніцтвы па стральбе.

У сярэдзіне чэрвеня 1941 года ў Мінску пачаліся рэспубліканскія спаборніцтвы па стэндавай стральбе, у якіх прымала ўдзел каманда стралкоў Заходняй асобай ваеннай акругі. Яфрэйтар Георгій Канстанцінавіч Міцкевіч уваходзіў у яе склад і паспяхова прымаў удзел у спаборніцтвах. Малодшы брат Міхась зрабіў тут апошнія фотаздымкі Юркі.

22 чэрвеня 1941 года. Вайна! Юрка адразу пайшоў у мінскую вайсковую камендатуру. Яму і ў галаву не магла прыйсці думка, каб застацца з сям'ёй, уратавацца. Зразумела, бессэнсоўнае патрабаванне камендатуры тэрмінова вярнуцца ў сваю воінскую часць не магло быць выканана. Яшчэ на пачатку чэрвеня артполк, дзе служыў Юрка, быў пераведзены ў летні лагер за 50-60 км ад мястэчка, а склады снарадаў засталіся ў Ставісках. Вайсковыя часці з вялікімі людскімі стратамі адыходзілі на ўсход.

Юрка, Даніла, Міхась выкапалі каля свайго дома дзве траншэі, у якіх ратавалася сям'я Якуба Коласа падчас страшэннай бамбёжкі Мінска 24 чэрвеня. Удзень родныя развіталіся з Юркамі назаўжды. Малодшаму брату Міхасю ён даручыў захаваць свае стрэльбы і фотаапарат. Калі Юрка вярнуўся з камендатуры, дом на Вайсковым завулку, дзе жыла сям'я, ужо дагараў, увесь раён быў у пажарах. Сям'і Якуба Коласа з цяжкасцямі ўдалося выбрацца з палаючага горада і дабрацца да Масквы. Пасля была эвакуацыя ў Ташкент. Праз швагра пісьменніка, клязьменскага дзядзьку Міхаіла Дзмітрыевіча Каменскага ў жніўні наладзілася кароткая перапіска з Юркамі. Усяго некалькі лістоў, баявых па духу і такіх сардэчных вестчак, атрымалі родныя ад яго. З пісем вядома, што Юрка ваяваў у 49-м корпусным

артылерыйскім палку (КАП), 3-м дывізіёне, 8-й батарэі, удзельнічаў у гераічнай абароне Смаленска. Напрыканцы верасня 1941 года 49 КАП займаў пазіцыі на ўсходняй горада Ярэцава. Гэта была невялікая перадышка на фронце перад наступленнем фашыстаў на Маскву, якое пачалося 30 верасня. Апошні ліст сына на імя маці быў датаваны 20 верасня 1941 года. Больш ніякіх вестак ад яго не прыходзіла, а лісты родных да Юркі вярталіся з паметай: адрасат выбыў з часці. І па сённяшні дзень няма пэўных даных, колькі савецкіх салдат загінула і трапіла ў палон у бітвах на подступах да сталіцы савецкай дзяржавы. Не будзе памылкай, калі назавём лічбу — мільён. Удумайцеся! Мільён чалавечых жыццяў, надзей, мар, радасцей, памкненняў:

Многа без часу палегла сыночкаў,

Многа павяла, бы кветак, дачок.

Дзе іх магілы? Дзе згаслі іх вочкі?

Дзе прытуліў іх жвіровы пясок? [2, т. 3, с.109]

Якуб Колас з жонкай і сынамі чакалі, хваляваліся, перажывалі за Юрку разам і кожны паасобку, сам-насам з балючымі думкамі. Канстанцін Міхайлавіч скупа занатоўваў у дзённіках, тужыў у лістах, сумаваў у вершах:

Вецер павее ці ўранку ці ўвечар,

Месяц тужлівы зірне з-за аблок.

Думка памкнеца далеча-далеча.

Хто нам адкажа, дзе ён, наш сыноч? [2, т. 3, с. 109]

Пераможны і стратны май 1945 года. У маскоўскай бальніцы ад цяжкай хваробы на 55-м годзе жыцця памерла Марыя Дзмітрыеўна. У савецкіх лагерах згінуў яе брат Аляксандр Каменскі, любімы пляменнікам «дзядзька Саша». Не вярнуўся з вайны Юрка. Сям'я народнага паэта асірацела.

Апошняе дзесяцігоддзе свайго жыцця Якуб Колас часта пісаў лісты сёстрам Прозаравым. Іх няхітрая перапіска была для Канстанціна Міхайлавіча аддушнай, напамінкам пра самых дарагіх людзей, нябачным мастком у шчаслівыя па-свойму хвіліны жыцця. Колькі разоў у пісьмах ён згадваў, як аднойчы Туся пераплыла Свіслач, каб забраць з другога берага ракі газету, скінутую з самалёта знаёмым лётчыкам. Таісія Ганчарова пісала ў адказ, што за гэты «подзвіг» з газетай

Фотаздымак з аўтографам Якуба Коласа на адвароце: «Юрка на ганку свае кватэры». Прыблізна 1934-1935 гады. З фондаў Дзяржаўнага літаратурна-мемарыяльнага музея Якуба Коласа. Друкуецца ўпершыню.

Юрка жартам «*нават прапаноўваў адліць мне чугунны медаль вагою ў два пуды, каб у наступны раз ён мяне пацягнуў на дно*» [1, воп. 43, КП-15109 / Аа-1383]. А Маргарыта Прозарава ў 1952 годзе прыгадвала: «...з задавальненнем успамінаю гады, праведзеныя ў Балачанцы, Вусці і яшчэ раней у Воўчавічах, дзе мы жылі на сенавале. Вельмі добра памятаю, як Юрка, аматар да ўсялякіх выдумак, пужаў нас вечарам гнілушкамі» [1, воп. 100, КП-11809 / Аа-4291].

Час няўмольна крочыць наперад, усё далей адыходзяць ад нас падзеі мінулага стагоддзя, мяняюцца пакаленні. Георгій (Юрый) Канстанцінавіч Міцкевіч назаўжды застанецца ў памяці нашчадкаў маладым жыццярадасным чалавекам. Памяць пра яго вось ужо 70 гадоў ахоўвае дуб-асілак, пасаджаны роднымі на пасляваеннай сядзібе. А Юркавы рэчы-спадарожнікі, сведкі яго юнацкіх захапленняў — стрэльба і фотаапарат — экспануюцца ў музеі песняра. ■

Літаратура:

1. Дзяржаўны літаратурна-мемарыяльны музей Якуба Коласа. — Асабісты архіў Якуба Коласа.
2. Колас, Я. Збор твораў у 20 т. / Я. Колас. — Мінск : Беларуская навука, 2007—2012.
3. Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. — Фонд 205. — Воп. 4. — Адз. зах. 1226.
4. Прыватны архіў Д. К. Міцкевіча.